

HRY NA SCHOVÁVANOU

MIMIKRY – napodobování okolí či jiných živočichů barvou, kresbou nebo tvarem těla



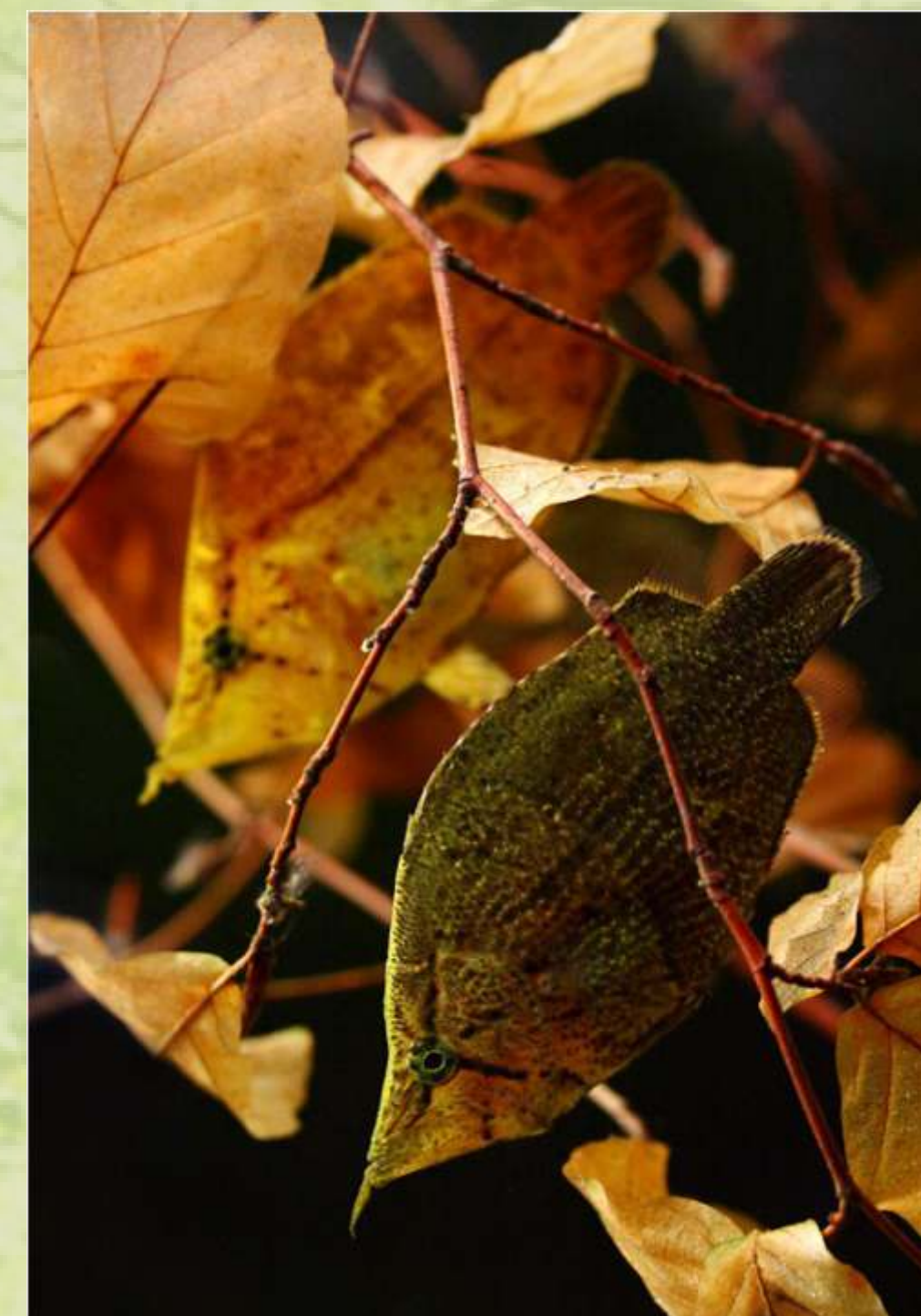
Zmije gabunská je díky barevnému vzoru své kůže na půdě afrického pralesa takřka neviditelná.



Pablatnice nosatá během dne nehybně sedí na zemi mezi listy a spoléhá na své krycí zbarvení. Rohy a ostré výčnělky na její kůži připomínají okraje listů a rozbíjejí celkový obrys těla. Žába se nehýbá ani tváří v tvář nebezpečí a uskočí jen při bezprostředním ohrožení.



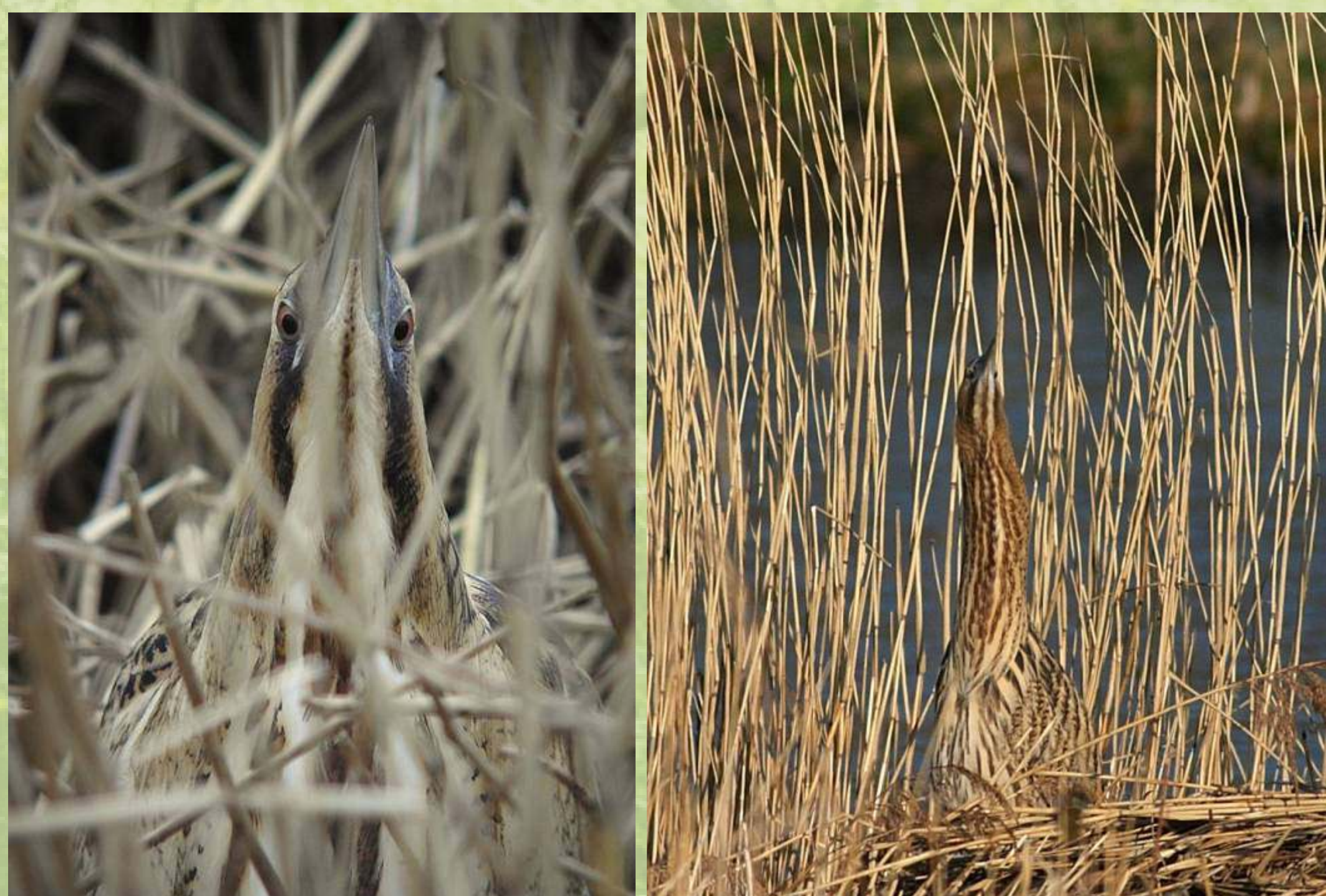
Ostnohřbetky sají mizu na stromech. Samice mají zvětšený a zvláště tvarovaný hrudní štít, jímž napodobují trny. Před predátory je chrání nejenom maskování, ale i jejich nepříjemná chuť.



Jihoamerická ryba ostnáč jednovousý tvarem a zbarvením těla připomíná uschlý, na vodu spadlý list. Vous na bradě napodobuje řapík. Nechává se unášet proudem po hladině a z těsné blízkosti přepadá nic netušící kořist.



Potu obecný je pták, který během dne vysedává ve vzpřímené poloze na suché větvi nebo pařezu. Křídla těsně přitiskne k tělu, zobák namíří k nebi a přivře zářivě oranžové oči. Bez hnutí vydrží sedět několik hodin, takže vypadá jako suchá větev.

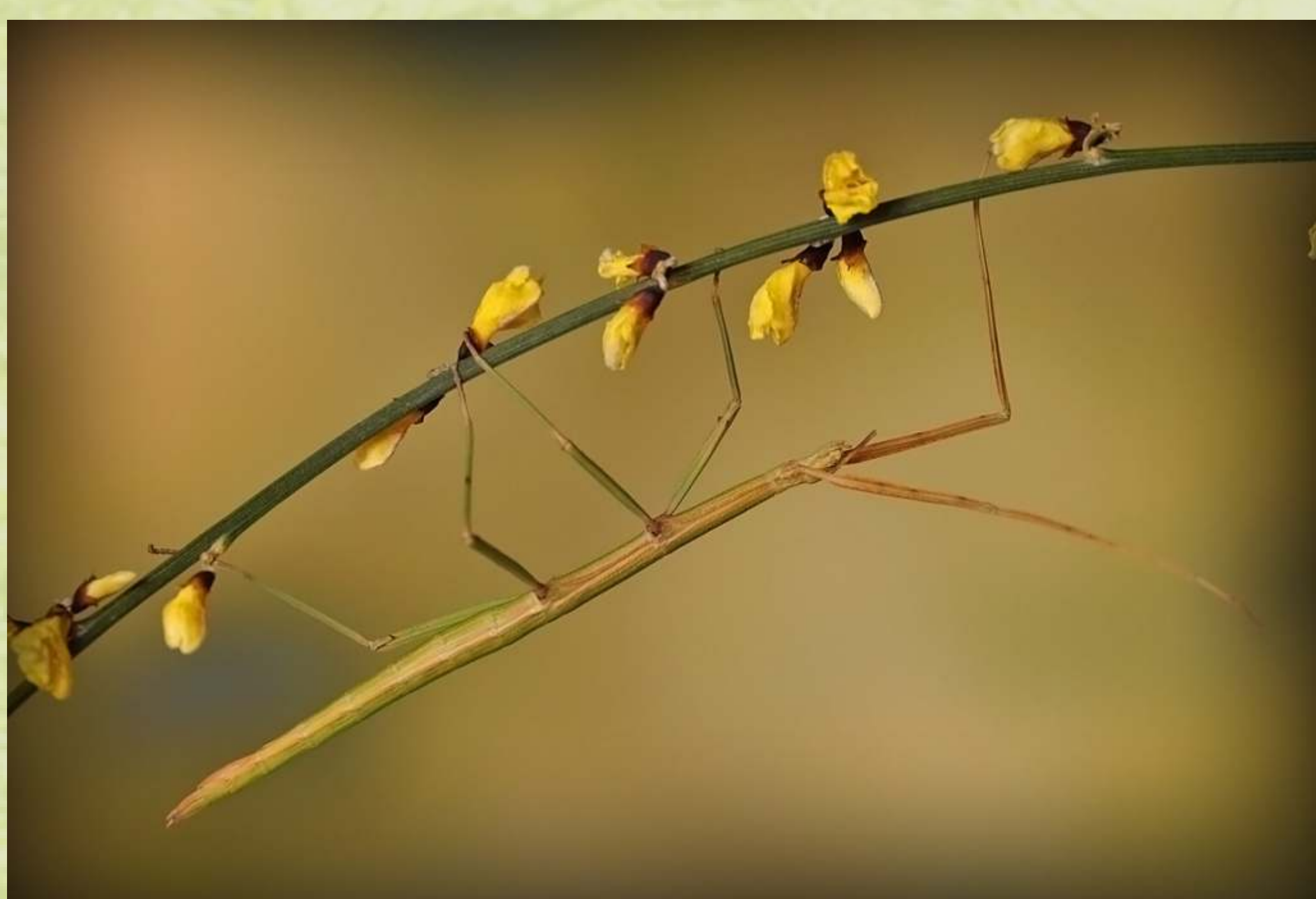
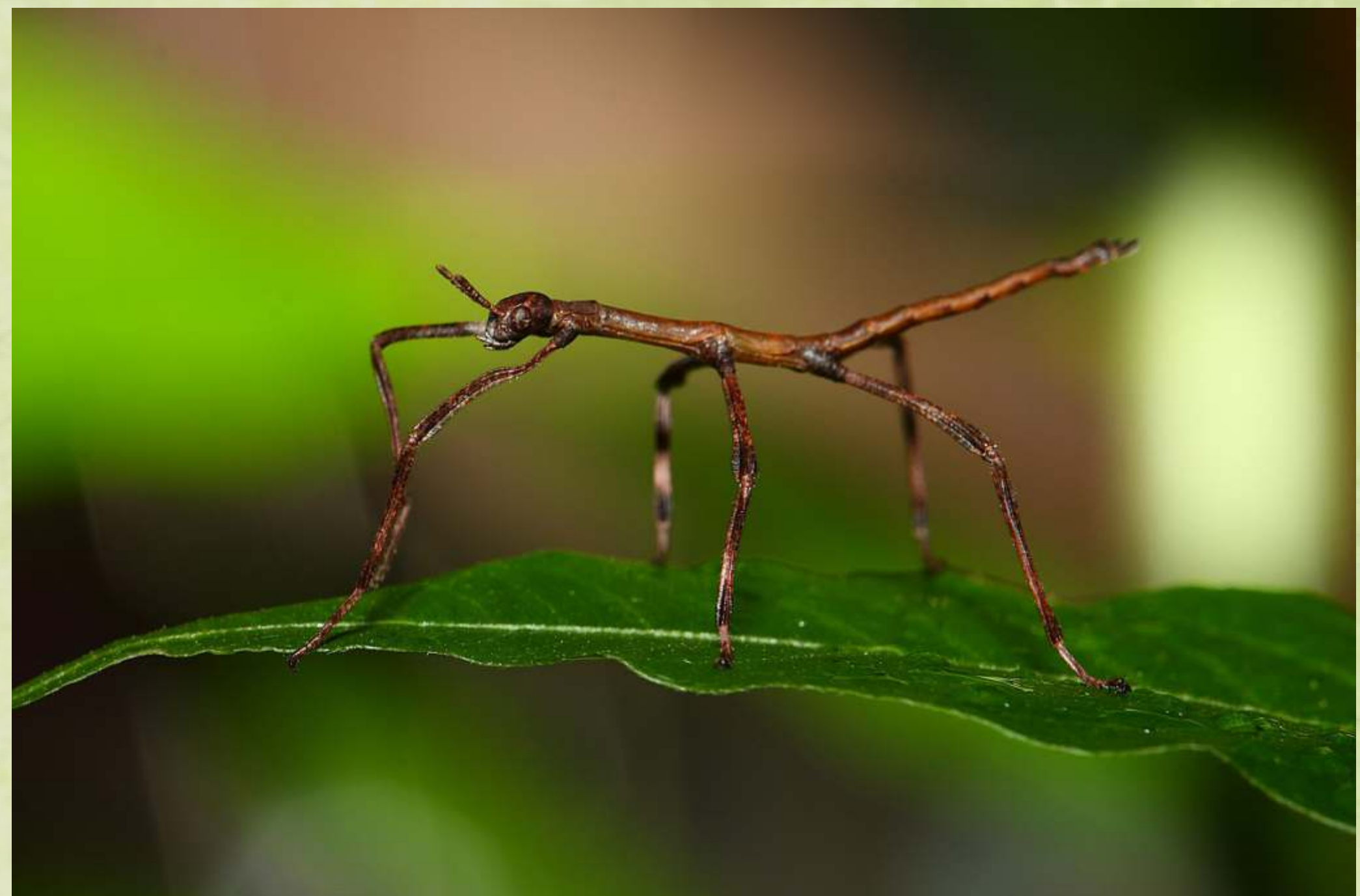


Hnědě zbarvení bukači jsou dobře maskováni mezi rákosím. V nebezpečí okamžitě znehybní a snaží se být co nejstíhlejší a nejvyšší. Natáhnou tělo a zobák namíří vzhůru. Fouká-li vítr, začnou se kymáčet podle pohybujícího se rákosí.



Větvíčka nebo motýl?

ŽIVÉ VĚTVIČKY - CHODÍCÍ LISTY



Strašilký a pakobylky patří k těm tvorům živočišné říše, u nichž se vyvinulo nejdokonalejší maskování. Jejich kamufláž je dovedená do nejmenších detailů. Nehybně vysedávají na rostlinách a jen stěží je lze rozeznat od pravých větvíček. Pokud fouká vítr, pohybují se lehce do stran.



Lupenitky napodobují listy tak dokonale, že falešný list má zubaté okraje, jsou na něm vidět žilky a někdy má i „okousaná“ místa od housenek.

PRUHY CHRÁNÍ ŽIVOT

Nesouvislá kresba (pruhy, skvrny) narušuje celkový obrys zvířete. Predátor pak vidí pouze barevné skvrny.



Pruhy matou dravce připravujícího se k útoku, protože mu znesnadňují rozeznat ve stádu jednotlivé kusy, na které by zaútočil.



Oční maska

Krajta královská je jedním z mnoha hadů s proužkem přes oko, který rozbíjí celkový tvar.



Tygr je ve vysoké trávě díky svým pruhům a barvě srsti dokonale skryt.



Hra světla a stínu

V zoo nápadné černobílé zbarvení tapíra čabrakového se v hustém pralesním podrostu mezi ostrými plochami světla a stínu změní v dokonalou kamufláž.



Pouštní antilopa gazela dama má na těle ostré barevné přechody, které opticky zploští trojrozměrný tvar těla a znesnadňují jeho objevení.

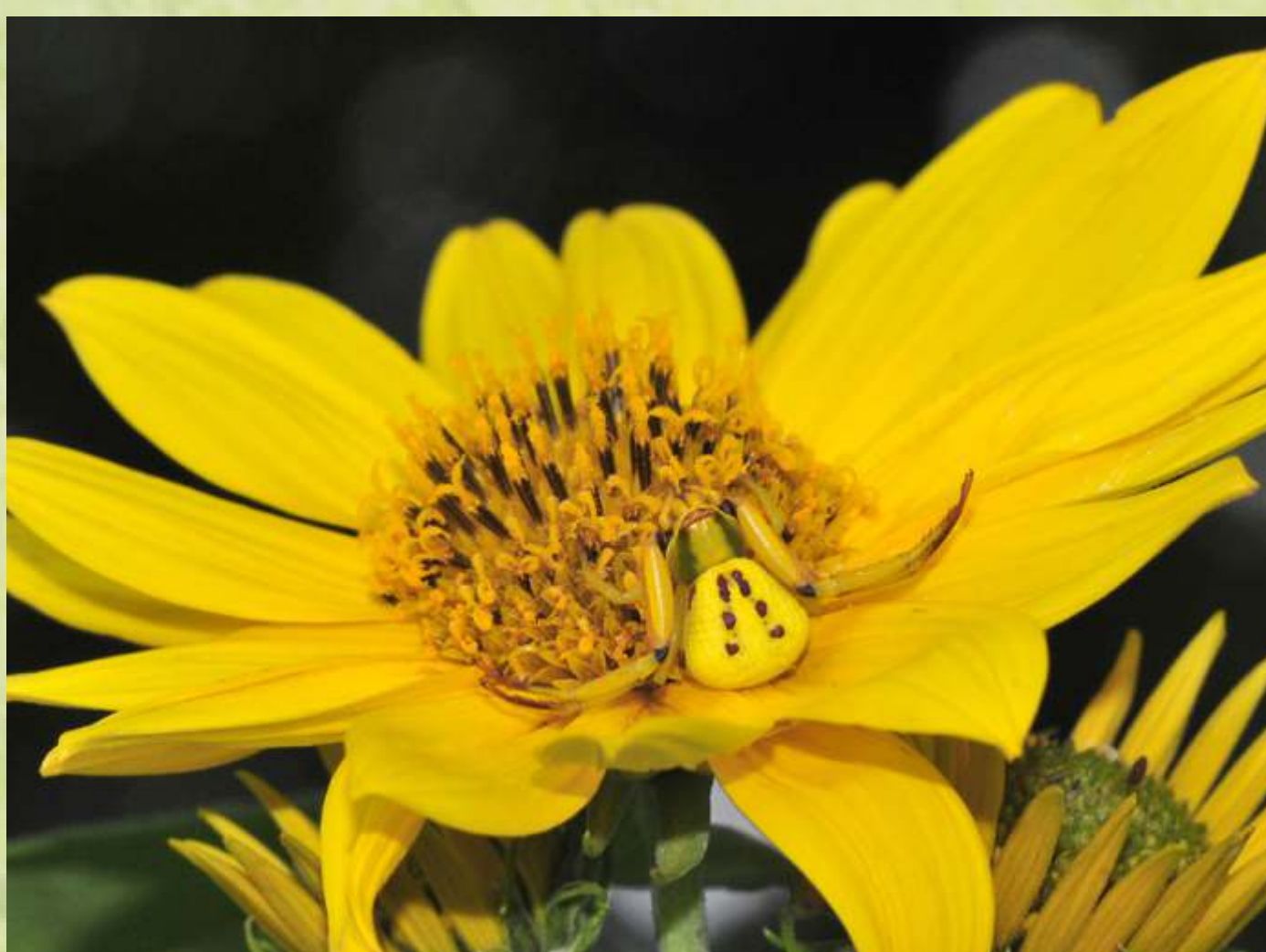
BARVOMĚNA



Zimní bílá srst lišku polární výborně maskuje v prostředí pokrytém sněhem a ledem. Na jaře, když začne snít, se lišky přizpůsobí a vymění zimní bílou srst za kožich šedé nebo hnědé barvy, aby znovu byly lépe maskovány ve svém prostředí.



Také bělokur mění barvu peří podle roční doby. Přes léto je peří příčně proužkované v rezavé a hnědé barvě, s příchodem zimy bělokur přepeřuje do bílého zimního šatu.



Pavouk běžník kopretinový dokáže změnit barvu podle barvy květu, na kterém číhá na svoji kořist. Na žlutých květech se buňky pokožky naplní žlutým tekutým pigmentem, na bílých květech sestoupí barvivo hlouběji a průsvitnými buňkami pokožky je vidět světlolomná vrstva guaninu, který dává pavoukovi bílý vzhled. Barvoměna z bílé na žlutou zabírá 10 - 25 dnů, zatímco opačně jen 6.



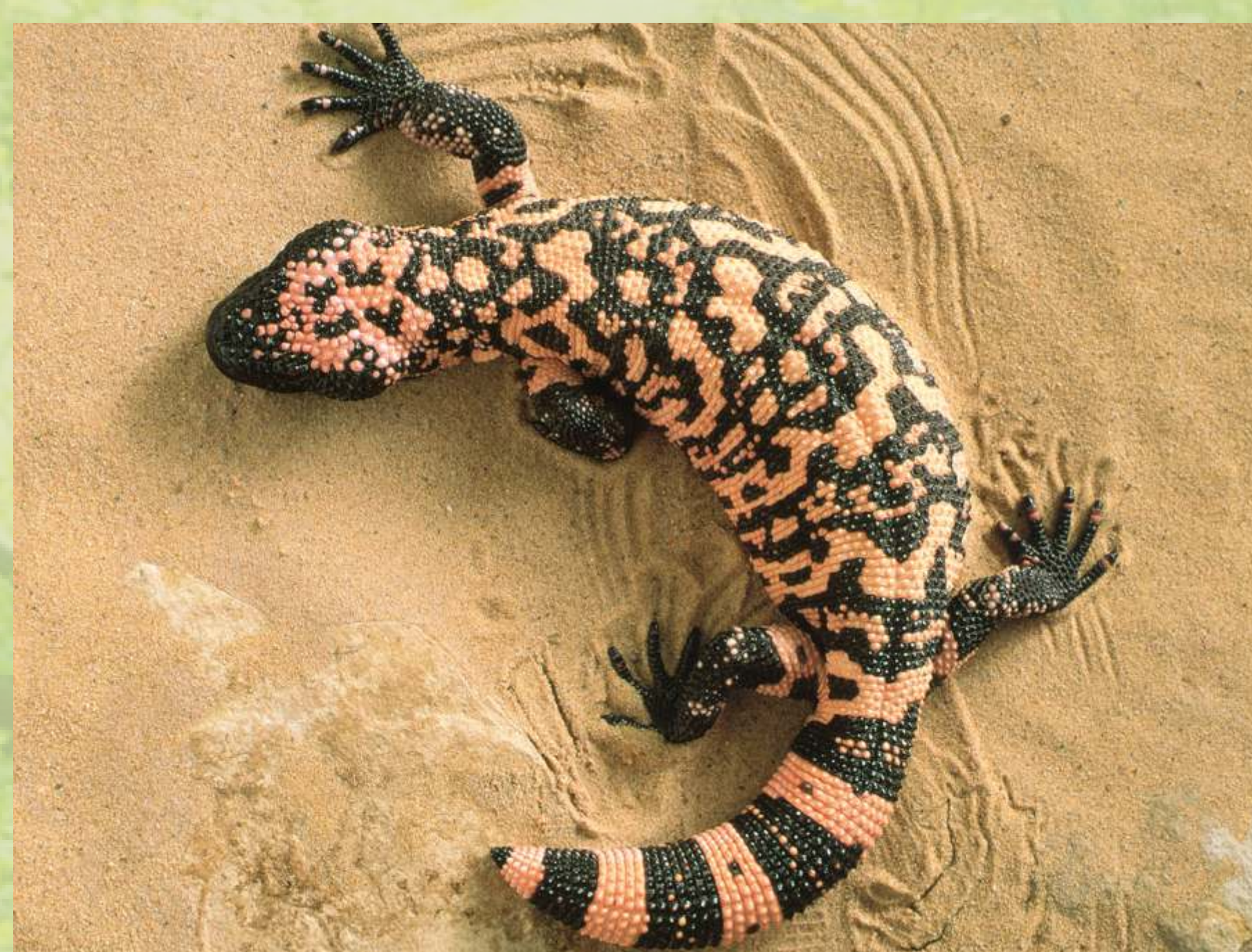
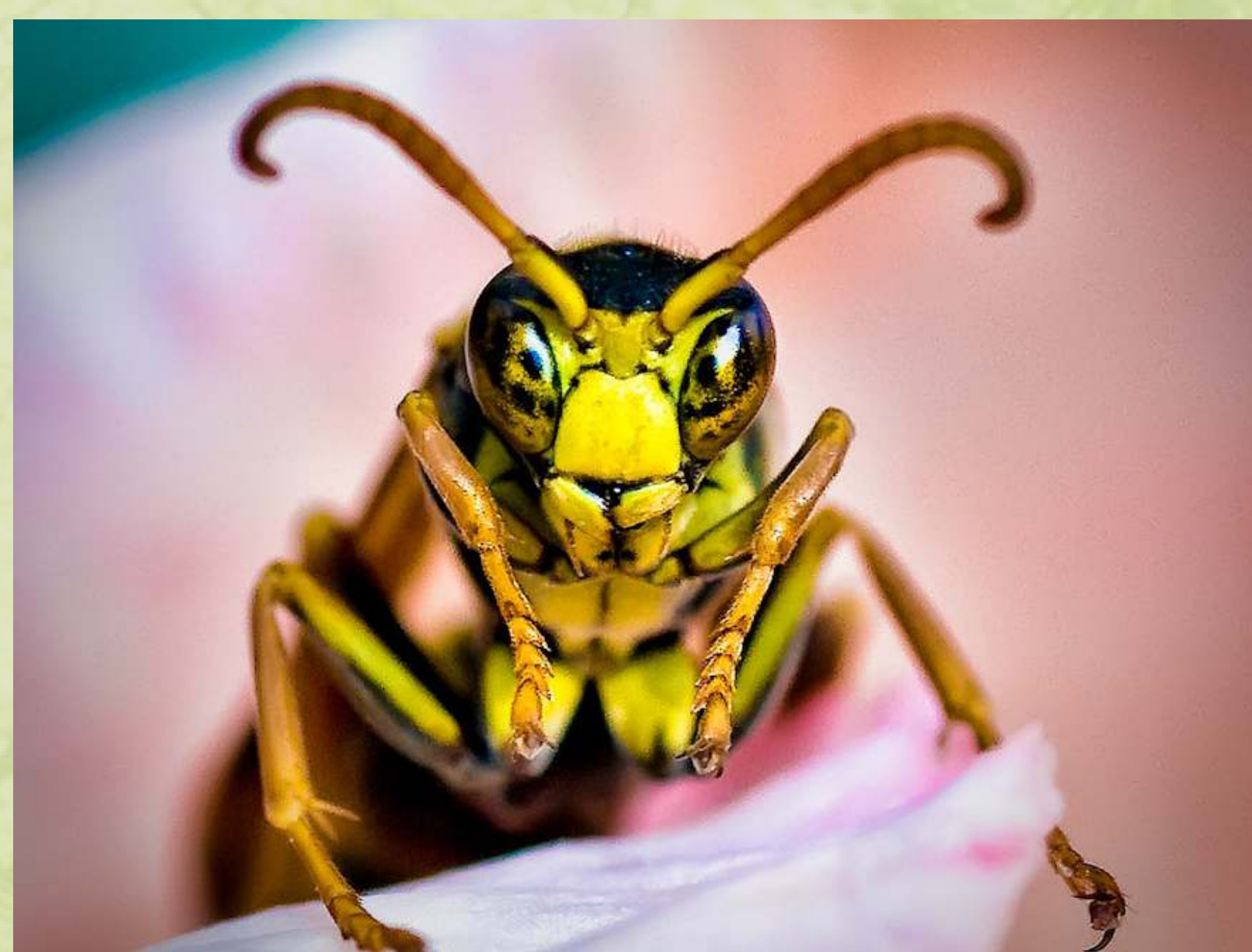
Sarančata rodu *Oedipoda* dokáží měnit zbarvení v závislosti na barvě pozadí od žluté přes červenou, šedou a černou.



Hlavonožci umějí věrně napodobit své okolí v barvě, vzoru i struktuře pokožky. Barvoměnu používají nejen k maskování, ale i k vzájemné komunikaci.

POZOR NA MĚ!

Živočichové většinou na sebe a svou nebezpečnost, nechutnost či jedovatost upozorňují jasnými a dobře viditelnými barvami a kresbami na těle.



UMĚNÍ BÝT NĚKÝM JINÝM

Neškodné druhy napodobují jedovaté nebo nepoživatelné druhy žijící ve stejném prostředí.

Predátoři, kteří se naučili vyhýbat jedovatým druhům, se vyhnou i těm obdobně zbarveným.



pestřenka



nesytka



vosa



sršeň

Mouchy pestřenky a motýli nesytka napodobují žlutočerným zbarvením vosy a sršně.



mločik červený



čolek zelený

Mločik červený vypadá a chová se podobně jako na souši žijící nedospělé stádium čolka zelenavého, který jako obranu před predátory vylučuje jedovatý a nepříjemně páchnoucí kožní sekret.



hadař příčnopruhý



vložil užovkový

Hadař příčnopruhý je ryba příbuzná úhořům. Zbarvením těla napodobuje jedovatého mořského hada vložila užovkového.

MISTŘI PŘEVLEKU

Zvířata se maskují, aby je neviděli predátoři, kořist nebo obojí.



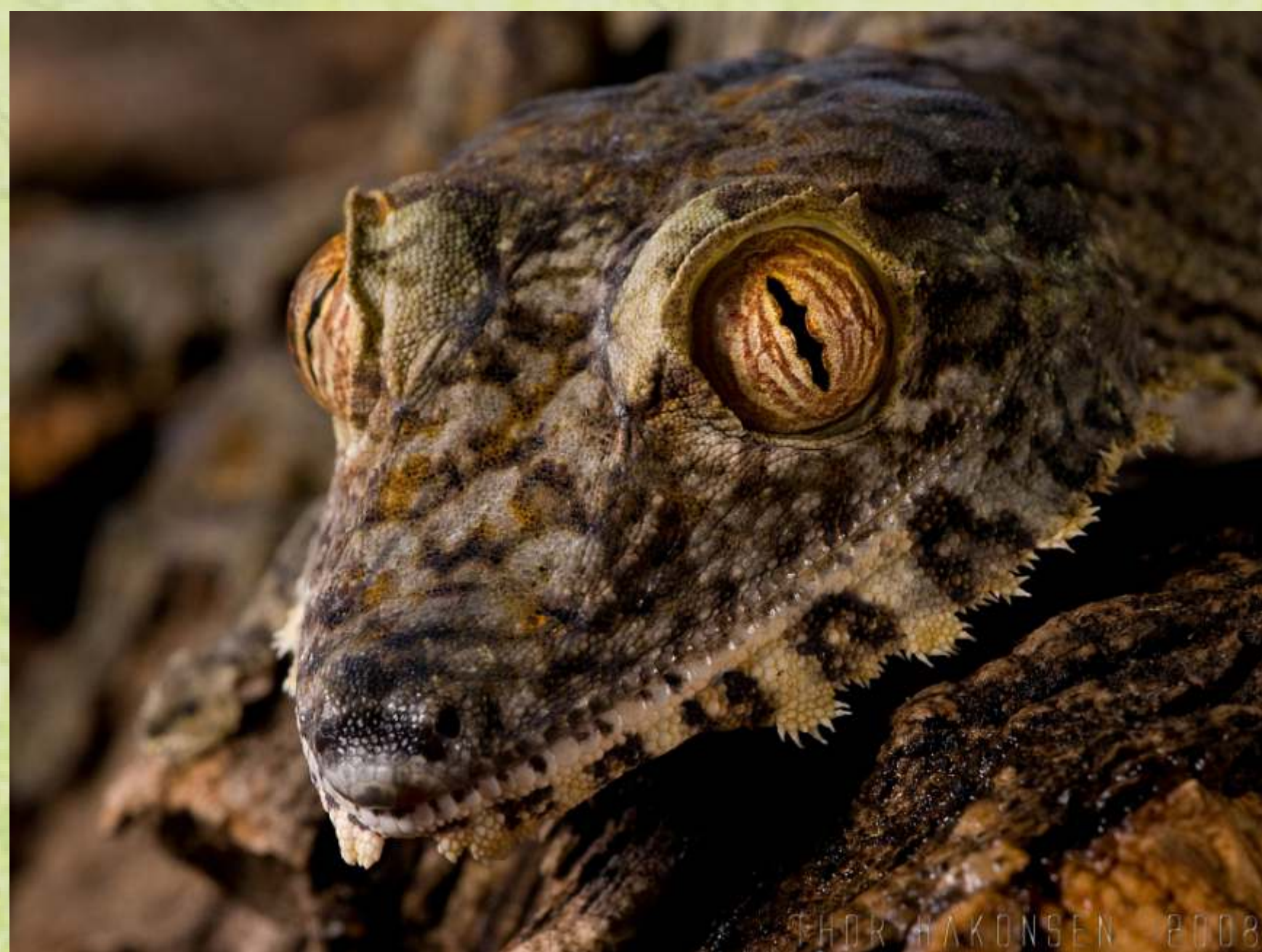
Housenky píďalek napodobují suché větvičky. Pokud se jich někdo dotkne, spadnou dolů a zůstanou nehybně ležet.



Kudlankám nedělá problém napodobit krásnou kvetoucí orchidej nebo větvičku s uschlým listím.



Motýl bourovec ovocný dokonale napodobuje suchý list. List připomíná nejenom tvarem a barvou těla, ale napodobuje i jeho žilnatinu a stopku.



Gekoni ploskorepi přes den odpočívají na kmenech stromů. Barva jejich kůže dokonale splyne s barvou kmene a navíc mají kůži pokrytou malými hrbolky a záhyby, díky nimž je obtížné ploskorepy objevit. Dokonce i zbarvení očí vypadá jako kůra stromu.



Někteří pavouci napodobují ptačí trus. Ten neláká k pozření nikoho kromě motýlů, kteří z nich získávají vodu a minerály.



Koníček trpasličí tráví většinu života přichycený ovíjivým ocasem na korálu rohovitce. Hrboly na těle dokonale napodobuje korálové polypy. Jeho maskování je tak dokonalé, že byl objeven teprve poté, co potápěči nasbírali trsy rohovitek a umístili je k dalšímu studiu do akvária.

OKO ČASTO KLAME

Falešné oči slouží k zastrašení nebo zmatení nepřítele a odchýlení útoku od velmi zranitelné hlavy.



babočka paví oko



Automeris io



Babočka paví oko své nepravé oči ukrývá a v ohrožení je náhle předvede. Podobně jako můra *Automeris io* ze Severní Ameriky.



Černá pera v týlu hlavy kulíška límcového vytvářejí druhý, odvrácený obličej, který zastrašuje menší ptáky.



Mnoho ryb, např. zobec obecný, využívá toho, že útok predátora většinou směřuje na hlavu. Právě oči jsou proto maskované páskem a u ocasní ploutve se nachází falešné oko. Predátor považuje ocas za hlavu a zaútočí na nesprávný konec těla.



Jihoamerická hvízdalka Nattererova je žába podobná ropuše. Na zádi má dvě skvrny napodobující oči. Když se cítí ohrožena, nadzvedne část těla s napodobeninami očí, aby útočníka zastrašila.



Také housenky se snaží zastrašit útočníky velkýma falešnými očima, resp. celou hlavou.